

*Symposium i anledning Det Norske Videnskaps-Akademis
150-årsjubileum*

Vitenskap og retorikk

22. og 23. november 2007

Foto: Christian Roscher-Nielsen

Forskningsrådet

Program

Torsdag 22. november

Det Norske Videnskaps-Akademi, Drammensveien 78, Oslo

- 09.00-09.30 ***Registrering, kaffe***
- 09.30-10.00 ***Åpning***
Jan Fridthjof Bernt, Universitetet i Bergen, preses i Det Norske Videnskaps-Akademi:
Åpningsord
Øivind Andersen, Universitetet i Oslo:
Retorikk og vitenskap
- 10.00-11.15 ***En lang og en kort linje***
Tor Ivar Østmoe, Universitetet i Oslo:
Vitenskap og retorikk gjennom 2500 år
Jonas Bakken, Universitetet i Oslo:
Vitenskapsretorikken gjennom 25 år
- 11.15-12.30 ***Ordet fanger***
Øyvind Pålshaugen, Arbeidsforskningsinstituttet:
Retorikkens begreper og begrepenes retorikk
Mats Rosengren, Göteborgs Universitet / Södertörns Högskola:
The making of cave art – a doxological approach
- 12.30-13.15 ***Lunsj***
- 13.15-14.30 ***Retorikk i tekst og tolkning***
Mathilde Skoie, Universitetet i Bergen:
Filologisk retorikk: Kvinnen i teksten
Jorunn Økland, Universitetet i Oslo:
Babbel eller læretale: Talesjangre og kjønn i bibelvitenskapen
Kommentator: Helge Jordheim, Universitetet i Oslo
- 14.30-15.00 ***Kaffe***
- 15.00-18.00 ***Historiens retorikk***
Ingar Kaldal, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet:
Kilden som overtalelse
Mona Ringvej, Universitetet i Oslo:
Når kildens ethos møter historikerens logos
Erling Sandmo, Universitetet i Oslo:
Partituret som historietekst
Johan L. Tønnesson, Universitetet i Oslo:
Historieteksten som partitur
Kommentator: Synne Corell, Universitetet i Oslo
- 18.30 ***Forfriskninger, symposiumsmiddag***

Fredag 23. november

Det Norske Videnskaps-Akademi, Drammensveien 78, Oslo

09.00-11.00

The role of rhetoric

Joachim Knape, Professor of Rhetoric, University of Tübingen:

Rhetoric between historicism and modern science

Tobias Reinhardt, Fellow and Tutor in Classics, Somerville College, Oxford:

The power of truth

Comments: Øivind Andersen, University of Oslo

11.00-11.15

Kaffe

11.15-14.00

Rhetoric and Science

Tina Skouen, University of Oslo:

Brutal beasts versus rational men: key distinctions in

Thomas Sprat's History of the Royal Society (London, 1667)

Alan G. Gross, Professor of Rhetoric, University of Minnesota:

Thinking with the Eye: The Division of Semiotic Labor in Lavoisier's Geology

Carolyn R. Miller, Professor of English, North Carolina State University:

The Art of Concealment: Rhetoric in Scientific and Technical Discourse

Comments: Kjell Lars Berge, University of Oslo

14.00-14.45

Lunsj

14.45-16.45

Naturen i tale

Geir Hestmark, Universitetet i Oslo:

Retoriske forgreninger – treet som bevismodell og metafor

Torben Hviid Nielsen, Universitetet i Oslo:

Appellen til naturen – "natur" som argument

Inger Nordal, Universitetet i Oslo:

"Kvinnens natur" i lys av sosiobiologisk retorikk

Kommentator: Camilla Serck-Hanssen, Universitetet i Oslo

16.45-17.00

Kaffe

17.00-18.30

Vitenskapelig skriving

Anders Johansen, Universitetet i Bergen:

Hvordan skriveprosessen former kunnskapsbildet

Karl Henrik Flyum, Universitetet i Oslo:

Forsker, lærer, formidler = retoriker, sofist, filosof

Magne Nylenna, Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten:

Medisinsk publisering – normer og normformidling i industriell skala

18.30

Oppsummering, avslutning, forfriskninger

Vitenskap og retorikk

Alle vitenskaper bruker ord og metaforer for å beskrive og tolke – uansett om det gjelder data eller dikt.

Alle publikasjoner henvender seg til noen og vil oppnå noe – oppmerksomhet, gjennomslag, penger.

Alle vitenskapelige tekster tilhører sjangre, følger konvensjoner – og er mer eller mindre godt skrevet.

Alle forfattere røper seg i teksten, enten de eksponerer seg bevisst eller prøver å skjule seg.

Disse fire punktene er utfordringer for vitenskapsretorikere. Også vitenskapen er i språkets vold, og bruker språket som våpen. Et premiss for vitenskapsretorikken er at også forskerens tekst både må overtale og overbevise – nettopp det retorikk går ut på. Vitenskapens tekster er, like lite som politikkens eller rettsvesenets, uskyldige eller nøytrale medier for transport av meningsinnhold:

Ting taler ikke for seg selv. Retorikk i gammel og ny tapning er et redskap som hjelper oss til å forstå hva dette innebærer og hva som ”foregår” i en vitenskapelig tekst. Men retorikken er ikke bare et analyseredskap, den er også et produksjonsverktøy som kan skjerpe oppmerksomheten omkring hvordan en vitenskapelig tekst blir til, hvilke formelementer den har, hvordan den bør skrives og fremstå.

Seminaret vil ta opp forskjellige sider ved forholdet mellom vitenskap og retorikk, både historiske og prinsipielle, praktiske og teoretiske. Blant foredragsholderne er det flere som har levert viktige bidrag til moderne retorikkforskning og vitenskapsretorikk og til utviklingen og utforskningen av vitenskapens tekster.

– Professor Øivind Andersen,
leder for arrangementskomiteen

Akademiets store foredragssal i 2. etasje

Foto: Svein Erik Dahl/Samfoto

Arrangementskomité:

Professor Øivind Andersen, Universitetet i Oslo (leder)
Prosjektleder Jonas Bakken, Universitetet i Oslo
Universitetslektor Karl Henrik Flyum, Universitetet i Oslo
Professor Geir Hestmark, Universitetet i Oslo
Professor Inger Nordal, Universitetet i Oslo
Professor Johan L. Tønnesson, Universitetet i Oslo
Stipendiat Tor Ivar Østmoe, Universitetet i Oslo

Påmelding til seminaret gjøres ved e-post til svar@dnva.no eller tlf. 22 12 10 90 innen 16. november. Deltagelse er gratis. Det serveres lunsj begge dager og arrangeres en middag torsdag kveld.

For flere opplysninger, kontakt komitélederen Øivind Andersen (oivind.andersen@ifikk.uio.no).

Pressekontakt: Anne-Marie Astad (anne.marie.astad@dnva.no)